

KÖZÉPFOKÚ SZAKEMBERKÉPZÉS ÉS -TOVÁBBKÉPZÉS SOPRONBAN

BÁRSONY LAJOS

A soproni erdészeti szakközépiskola 1964 óta viseli dr. Róth Gyula professzor nevét, aki az 1950—51-es tanévben vadgazdaságot tanított az iskolában. Az intézmény az 1885-ben, Temesvár-Vadászerdőn alapított Magyar Királyi Erdőőri Szakiskola, illetve az ott, 1908-ban megindított Erdészeti Szakiskola jogutódja. Az első hazai, középfokú képzést nyújtó iskola a háború következtében 1919-ben Tatára, majd 1924-ben Esztergomba költözött. Különböző okok (takarékoság, szűklátókörűség, magánbirtokosi igények) miatt, 1928-ban megszüntették a középfokú képzést. Az 50 éve végzett, utolsó középfokú végzetek jubileumi aranyoklevelét az elmúlt év őszén adta át ünnepélyesen öregdiákjainak az iskola. Esztergomban 1928 és 1948 között alerdézi, erdőőri, vadőri képzés folyt.

A középfokú erdészeti szakképzés újbóli megindítása az 1948-as évhez kötődik, amikor Esztergomban megnyílt az Erdőgazdasági Középiskola, folytatva a megszűnt esztergomi Alerdész Szakiskola munkáját. Egy év múlva Mezőgazdasági Gimnázium Erdészeti Tagozata névvel folytatta működését. 1950-ben újabb változás állt be: Esztergomból Sopronba települt át a középiskola és Erdészeti Technikum névvel működött tovább. Ugyanekkor nyílt meg Debrecen—Pallagon a jelenleg Szegeden működő középfokú erdészeti iskola is, ugyancsak Erdészeti Technikum névvel. 1952-ben Sopronban új erdészeti középiskola, az Erdőipari Technikum nyitotta meg kapuit, mely két év múlva beleolvadt Sopronban az Erdőgazdasági Technikumnak nevezett anyaiskolába. Ettől kezdve Erdészeti Technikum néven működött iskolánk 1954—1972 között, különböző tantervekkel, előgyakorlatos rendszerrel. Ez alatt az idő alatt 1835 fő képeződött iskolánknál, ezek között 108 leány. A technikusképzési forma a maga idejében kitűnően bevált, kiváló szakembereket adott a szakmánknak. Az oktatási reformok eredményeként 1972-ben megszülettek a szakközépiskolák, azóta az érettségi vizsga középfokú végzettséget jelent és utógyakorlattal lehet csak technikus képzést szerezni.

1950 és 1980 között több mint két és fél ezer középfokú szakembert képezett ki az iskola, akik az általános szakmai megítélés szerint a gyakorlatban jól megállták és megállják helyüket. Jelenleg szakmánk gerinchadához tartoznak. Tanulóink minden évben ott voltak az országos szakmai tanulmányi versenyek döntőinek első három helyezettje között, legtöbbször ketten is. A 60-as, 70-es években egyhuzamban tizenkétzer is elnyerték a nyári építőtáborokban végzett kiemelkedő teljesítményekért a KISZ Központi Bizottság zászlaját. Végzett tanulóink között található vezérigazgató-helyettes, erdőgazdasági igazgató, több minisztériumi osztályvezető, egyetemi professzor, tudományos kutató, számos erdészvezető, műszaki vezető és az erdészek derékhadát kitevő, több száz kerületvezető erdész. Végzettjeink magas párt- és állami tiszt-

séget is betöltének (budapesti kerületi párttitkár, a soproni városi tanács vb-elnökhelyettese stb.).

Iskolánk elhelyezése elég mostoha. A város négy pontján működnek egy-segeink. Az *iskolaépület* a Szent György utca 9. szám alatt, Sopron város belső magjában áll. A várfal felőli oldal a XVII. századból való és még *Kitaibel Pál* is tanult falai között, a Szent György utcai homlokzati épület 1830-ból való. Nyolc tanterem, három előadó, egy könyvtár, egy tanári és négy irodahelyiség, továbbá tornaterem működött itt évtizedeken át, jelenleg is itt folyik a kabinetrendszerű oktatás.

A *kollégiumi épület* a Lackner Kristóf utca 7. alatt, 1897-ben épült megyei bíróság és börtön számára. Hálószoba 65, két kultúrterem, nyolc tanterem, három irodahelyiség, könyvtár és raktárterem található itt. A város legnagyobb középiskolai kollégiuma vagyunk, itt folyik a felnőttoktatás (levelező tagozat, technikusképzés, továbbképzés), itt működik gazdasági hivatalunk.

A *konyhaépület* a Szent György utca 13-ban működött három évtizeden át. Az 1300-as évekből való épület valamikor Csáky generális tulajdona volt. Igen nehéz körülmények után, 1981 novemberében végre konyhánk és önkiszolgáló éttermünk átköltözhetett a Lackner Kristóf utcai kollégiumi épületbe, a beruházás-felújítás értéke 7,5 millió forint volt.

Tanműhelyünk a Kossuth Lajos utca 7. szám alatt, a belső udvarban található. Az épület 1910-ben épült. Itt három oktatóműhely, szerelőműhely, iroda és raktárhelyiség található. Az iskolai ingatlanok, gépek, berendezések, járművek, egyéb állóeszközök értéke 1980-ban meghaladta a 44 millió forint nettó értéket.

A soproni erdészeti technikum elmúlt 30 esztendejéről nem számolhatok be anélkül, hogy ne említsem azokat a tanárokat, akiknek működése országos rangot adott iskolánknak. *Dr. Tuskó László* erdőmérnök vezetésével olyan tantestület működött évtizedeken keresztül, amelynek oktató-nevelő munkája, úttörő tankönyvírói tevékenysége, kutató- és szakkönyvíró munkája ma már a hazai erdészeti szakoktatás történetének egy fejezetét képezi. Az említett idő alatt dolgoztak a szakmai oktatásban iskolánknál *Brandisz Márton*, *dr. Firbás Oszkár*, *Gál István*, *Gillay József*, *Imrik László*, *dr. Jereb Ottó*, *dr. Kondor Antal*, *Kulacsy János* és *Takács Zoltán* erdőmérnökök.

A felsorolt tanárok legtöbbször már nyugalomba vonult, de itt dolgozik még közöttünk *dr. Firbás Oszkár*, aki 1948-tól kezdve működik a középfokú erdészeti szakoktatásban, *dr. Jereb Ottó*, aki még a Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Bánya-, Kohó- és Erdőmérnöki Karán kezdte meg működését és *dr. Kondor Antal* is, aki gyakorlati tapasztalatait hozta. Tőlük várjuk a fiatal erdőmérnök-tanárok útba indítását, a gazdag tapasztalatok átadását.

A tapasztalatátadáshoz jó keretet ad a Gödöllői Agrártudományi Egyetem Tanárképző Intézete és iskolánk közötti együttműködés. Évek óta biztosítjuk az erdőmérnök-tanár-képzés szak módszertani előadóját és a gyakorlati tanítások lefolytatását intézményünkben. Részt veszünk a szakmai-pedagógiai kísérletekben, kiadás alatt van „Az erdészeti gyakorlatok tanításának módszertana” c. szakpedagógiai könyvünk, melynek szerzői között már a „második vonal” tagjai is szerepelnek (*Hanyvári Zsolt*, *Tutunzisz Tomasz*, *Bársony Lajos*).

Új tantervek alapján, új szakosítással indult 1979-ben a középfokú erdészeti képzés. Iskolánknál az erdészeti ágazaton két osztály, a fűrész-lemezipari ágazaton egy osztály tanul évfolyamonként (ez egyelőre az országban az egyetlen fűrész- és lemezipari ágazati osztály).

Az erdőgazdasági és elsődleges faipari szakközépiskola célja, hogy az erdőgazdasági és elsődleges faipari tevékenységet folytató üzemek és vállalatok

számára középfokú végzettségű szakembereket képezzen, felkészítse őket az erdészeti és faipari jellegű szakosított továbbképzésre és a felsőfokú továbbtanulásra.

Évről évre igen sok a jelentkező az *erdészeti ágazaton* — a felvehető létszámnak 4—5-szöröse — ezért a jobb tanulmányi eredmény nagyobb felvételi esélyt jelent. A felvett tanulóknak kollégiumi elhelyezést és teljes ellátást biztosítunk.

A IV. osztály végeztével a tanulók érettségi vizsgát tehetnek. Az erdészeti szakközépiskolai érettségi bizonyítvány általános irányú középiskolai végzettséghez kötött munkakörök betöltésére és az erdészet minden területén középfokú szakmai végzettséget igénylő, a mezőgazdasági és élelmezésügyi miniszter külön rendelkezésében meghatározott munkák végzésére képesít.

A *fűrész- és lemezipari ágazat* az elsődleges fafeldolgozási (fűrész- és lemezárut előállító) tevékenységet végző erdő- és fafeldolgozó gazdaságoknak, faipari vállalatok számára képez olyan szakembereket, akik középfokú végzettséghez kötött munkakörök betöltésére alkalmasak. Az itt végzetek az érettségi vizsga után művezetőként dolgozhatnak, mint pl. üzemtechnológus, gyártástechnológus, meős, alapanyag-átvevő, szállítási ügyintéző, értékesítési előadó, gyártmányfejlesztő, munkaszervezési előadó stb.

A szakközépiskolai érettségi bizonyítvány ezenkívül valamennyi felsőfokú oktatási intézményben felvételi vizsgára jelentkezésre jogosít. Elsősorban az Erdészeti és Faipari Egyetem várja legjobbjainkat.

A jelenleg érvényben levő *technikusminősítésről* a következőket érdemes tudni: Minden év novemberében vagy decemberében technikusminősítő vizsgát tartunk erdőgazdálkodási („hagyományos erdész”) és kellő számú jelentkező esetén erdőművelő, fahasználati, erdészeti növényvédő és vadgazdasági szakon. Egy évben csak egy szakra lehet jelentkezni. A minősítő vizsgáig két év gyakorlat szükséges. A felkészítést az összes technikus szakon konzultációs — növényvédő szakon tanfolyamos — formában szervezzük önköltséges alapon, így az egy vizsgázóra jutó költség a jelentkezők számától függ. Konzultációt három alkalommal, egy-egy hetes, bentlakásos formában tartunk, március és november között. Erdészeti szakközépiskolai érettségivel nem rendelkezőknek, akik a vadgazdasági szakon kívánnak technikusminősítő vizsgát tenni, először különbözeti vizsgát kell tenniük. Sikeres vizsga esetén a következő évben tehetnek technikusminősítő vizsgát. A különbözeti vizsga anyaga függ a választott szaktól és a z előképzettségtől. Jelenleg az országban csak iskolánknál folyik vadgazdasági technikusminősítő vizsgára való felkészítés és minősítő vizsga.

Az erdészeti növényvédő technikusminősítő vizsgára való felkészítés tanfolyamos formában történik, az időtartam nyolc hét. A felkészítés itt is önköltséges.

Technikusminősítő vizsgát tett eddig erdőgazdálkodási szakon 376 fő, vadgazdasági szakon 78 fő, erdészeti növényvédő szakon 57 fő.

Levelező tagozatunk 1952 óta működik. Jelenleg csak erdészeti ágazaton folyik képzés, fűrész- és lemezipari ágazatra az 1982—83-as tanévtől kezdődően veszünk fel hallgatókat. Legalább általános iskolai végzettség és kétéves szakmai gyakorlat szükséges a jelentkezéshez.

A levelező oktatás is négy év. Az iskolaév szeptembertől júniusig tart. A levelező oktatás alapja az egyéni tanulás, melynek eredményességét az iskolai konzultációk megszervezésével segítjük. Az iskola nagy beiskolázási körzete miatt, a konzultációkat évente nyolc alkalommal, ötnapos foglalkozások formájában bonyolítjuk le. Ezekben az időszakokban kerülnek sorra a kötele-

ző beszámolók és vizsgák is. Hallgatóink évente két alkalommal beszámolnak tudásukról, tanév végén pedig osztályvizsgát tesznek. A konzultációk, beszámolók és vizsgák időszakában levelező tanulóink részére kedvezményes térítés ellenében szállást és étkezést adunk kollégiumunkban.

Érettségi után a levelező tagozaton végzetek is jelentkezhetnek felsőoktatási intézményekbe továbbtanulásra, illetve az érettségit követő évben technikusminősítő vizsgára.

Iskolánk 1971 óta vesz részt a középfokú végzettségű *erdészeti szakemberek továbbképzésében*. Eddig 58 alkalommal rendeztünk két-háromhetes tanfolyamokat, amelyeken 2500 dolgozó vett részt. E tanfolyamos képzésről AZ ERDŐ 1977. júniusi számában olvasható beszámoló. Hallgatóinkat eddig kilenc tanfolyamtípusban ismertettük meg a Dunántúl erdőgazdálkodási eredményeivel, ideológiai, politikai, vezetési ismeretekkel, Sopron és környékének természeti szépségeivel, a város és a táj történeti-művészeti értékeivel.

1960 óta szervezzük harmadéveseink számára az országos gombaszakoktatási bizottság keretében a középfokú gombaismerői tanfolyamokat. Mintegy 1300 tanulónk szerzett eddig középfokú gombaismerői oklevelet, melynek birtokában gombapiaci ellenőrként működhetnek az ország különböző vidékein.

Nemzetközi együttműködési szerződés keretében kilenc fő laoszi ösztöndíjas folytat iskolánknál erdészeti tanulmányokat. Reméljük, hazatérve sikeresebbé teszik a szocialista építés útjára lépett távoli nép munkáját, elviszik a magyar erdészeti tudomány, a középfokú oktatás jó hírét.

Szeretnénk folytatni elődeink munkáját, amely egyáltalán nem tűnik könnyűnek, hiszen egyidejűleg többféle feladat áll előttünk. Meg kell oldani az iskola megfelelő elhelyezését, fel kell fejleszteni a faipari ágazatot, biztosítani kell az új követelményeknek (gépesítési — ökonómiai — számítástechnikai ismeretek oktatása) megfelelően, az oktatás feltételeit, gondoskodni kell megfelelő tanári utánpótlásról.

Tanulói létszámunk a rendes tagozaton mintegy 420 főre, kollégiumi létszámunk 380 főre, nevelőtestületünk 48—50 főre, fizikai kisegítő állományunk 70 főre emelkedik.

Oktatási feladataink fejlesztése miatt négyszintes épületrészt kapunk 1983—84-ben iskolánkkal szemközt, csodálatos műemléki felújításból, a Szt. György u. 14. sz. alatt. Itt kívánjuk elhelyezni levelező oktatásunkat, könyvtár-olvasókat, klubunkat.

Tanmühelyi, gyakorlati foglalkozások fejlesztése érdekében a fűrész- és lemezipari ágazati képzés követelményei szerint már megkezdtük új gépi és kézi műhely kialakítását, berendezését.

Állandó és rendszeres kapcsolatunk az Erdészeti és Faipari Egyetemen, ez a faipari oktatás bevezetésével még csak szélesedik. Évtizedek óta szoros kapcsolatban állunk testvériskoláinkkal, elsősorban a szegedi „Kiss Ferenc” Erdészeti Szakközépiskolával. Állandó a kapcsolatunk a trutnovi, a selmecbányai, a schwarzburgi erdészeti technikumokkal. Évek óta végezzük nyári gyakorlatainkat az NDK-beli Stralsundi Állami Erdőgazdaságnál, a Balti-tenger partján.

Kapcsolatunk példás a Tanulmányi Állami Erdőgazdasággal és a többi oktatásunkat segítő erdő- és fafeldolgozó, erdő- és vadgazdaságokkal. Várjuk és kérjük a szakma támogatását és segítségét gyakorlati oktatásunkban, tanulmányútjaink lebonyolításában, levelező tagozati képzésünkben, szaktechnikusi képzésünkben és továbbképzésünkben.

Öregdiákjaink 5, 10, 15, 20, 25 és 30 éves érettségi találkozóinak megrendezését elősegítjük, az előiskolákban végzetek részére aranyokleveleket

adunk ki, remélhetőleg majd gyémánt- és vasokleveleket is adományozhatunk.

Lendületesen, újult erővel készülünk megünnepelni a középfokú erdészeti oktatás megindításának 75. évfordulóját 1983-ban, elődiskolánk alapításának 100. évfordulóját 1985-ben.

Horváth Ferenc

A BARCSI ERDÉSZETI SZAKKÖZÉPISKOLA MÚLTJA, JELENE ÉS JÖVŐ TERVEI

Iskolánk az erdészeti szakközépiskolai képzés terén nem rendelkezik a soproni, szegedi és egri erdészeti szakközépiskolákhoz hasonló múlttal, mindössze 1978 szeptemberéig tekinthetünk vissza, mikor első erdészeti szakközépiskolai osztályunk indult. Barcon 1961. évben kezdődött gimnáziumi, majd 1971-ben vízügyi szakközépiskolai képzés. 1978-ban megszűnt a gimnázium és helyette az erdészeti szakközépiskolai képzés vette kezdetét. Így a Vízépítési és Vízgazdálkodási Szakközépiskola, valamint a Középrigócon 1961 óta működő erdőgazdasági szakmunkásképző iskola összevonásával, közös igazgatás alatt, létrejött a barcsi Erdészeti, Vízépítési és Vízgazdálkodási Szakközépiskola, Erdészeti Szakmunkásképző Iskola és Kollégium.

Az erdőgazdasági szakmunkásképző iskolával való összevonás alapozta meg az erdészeti szakközépiskolai oktatást, a szakmai tárgyak elméleti és gyakorlati oktatásához szükséges tárgyi feltételek részbeni kielégítésével. Az akkori tárgyi ellátottság fokozatos bővítésével, korszerűsítésével és a személyi feltételek fokozatos teljesítésével járó állandó változás, fejlődés jellemzi az elmúlt rövid időszakot. Az oktató-nevelő munkában nem választható mereven külön az erdészeti szakmunkásképzés és szakközépiskolai oktatás, mert az iskola életében összekapcsolódva, szerves egészet alkotnak.

Az elméleti oktatás minden tanuló részére Barcon történik, míg a gyakorlati foglalkozások nagy része Középrigócon, a rendeltetésüknek megfelelően kialakított műhelytermekben és az erdészet területén kerülnek megvalósításra. A tanulók helyre szállítása a rendelkezésünkre álló szállító járművekkel történik (busz, ZSUK, UAZ, Škoda mikrobusz).

A szakmai oktatást szolgáló gépjárművek (busz, traktor stb.) értéke 5,5 millió forint, a gépi berendezések 1 700 000 Ft és a szerszámok 500 000 Ft értéket képviselnek. Az oktatásunk hatékonyabbá tétele érdekében megkülönböztetett gondot fordítunk az iskolai szakmai gyakorlólhelyek (tanműhelyek, laboratórium) és szaktantermek kialakítására, felszerelésére. Ezt természetesen folyamatosan tartjuk és évről évre, lépésről lépésre igyekszünk terveinket megvalósítani. Erdőgazdálkodásunk fokozatos gépesítése újabb és újabb feladatok elé állítja az erdészeti oktatást. Fokozott gondot kell fordítani a géptan és a munkaszervezés oktatására, hogy tanulóink az iskolából kikerülve, képesek legyenek az erdőgazdálkodásban jelentkező, egyre nagyobb követelmények teljesítésére.